

मराठी विश्वकोश

खंड ९

(पउमचरिउ ते पेहलवी साहित्य)

मराठी विश्वकोश

खंड ९

(पउमचरिउ ते पेहलवी साहित्य)

प्रमुख संपादक
तर्कतीर्थ श्री. लक्ष्मणशास्त्री जोशी

सुधारित किंमत
रु. २५०/-

महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळ, मुंबई
१९८०

प्रकाशक :

सचिव, महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळ,
५ वा मजला, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

मुद्रक :

व्यवस्थापक, शासकीय मुद्रणालय,
वाई-४१२ ८०३ (जि. सातारा).

सजावट आणि वेष्टन :

कला विभाग, शासकीय मुद्रण व लेखन सामग्री
संचलनालय, मुंबई-४०० ००४.

विशेष-चित्रमुद्रण :

व्यवस्थापक, शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय,
मुंबई-४०० ००४.

प्रथम प्रकाशन :

१९८०

© सर्व हक्क महाराष्ट्र शासनाने स्वाधीन ठेवले आहेत.

महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळ

महाराष्ट्र राज्याचे पहिले व माजी मुख्यमंत्री श्री. यशवंतराव चव्हाण यांनी महाराष्ट्र राज्याच्या स्थापनेच्या वेळी राज्यकारभारासंबंधीची मूलभूत धोरण सूचित करणारी काही सूत्रे सांगितली. त्या सूत्रांनुसार मराठी भाषा व साहित्य यांच्या अभिवृद्ध्यर्थ महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळाची स्थापना दिनांक १९ नोव्हेंबर १९६० रोजी झाली. या मंडळाने प्रारंभीच खालील कार्यक्रम हाती घेतला असून तो कार्यान्वितही केला जात आहे. हा कार्यक्रम असा :

१. मराठीमध्ये एन्सायक्लोपीडिया ब्रिटानिकाप्रमाणे सर्वसंग्राहक विश्वकोश संपादित करून प्रकाशित करणे. या विश्वकोशाचे ब्रिटानिकाच्या आकाराचे प्रत्येकी १,००० पृष्ठांचे २० खंड (परिभाषासंग्रह धरून) संकल्पित केले आहेत.

२. अद्यावत उपलब्ध कागदपत्रांचा उपयोग करून अंदाजे प्रत्येकी ५०० पृष्ठांच्या ५ खंडांत महाराष्ट्राच्या इतिहासाचे संपादन आणि प्रकाशन करणे.

३. मराठी बोलीभाषांचा शास्त्रीय अभ्यास करून त्याबाबतीत माहिती प्रकाशित करणे.

४. अन्य भारतीय आणि प्रमुख परदेशी भाषांच्या अभ्यासाची साधने द्वैभाषिक शब्दकोश, भाषाप्रवेश आणि साहित्यपरिचय या त्रिविध स्वरूपांत मराठी भाषिकांना उपलब्ध करून देणे.

५. मराठीत अन्य भाषांतील उत्कृष्ट ग्रंथांची भाषांतरे प्रकाशित करून मराठी वाङ्मयाच्या समृद्धीस मदत करणे.

६. शास्त्रीय आणि तांत्रिक विषयांवर त्याचप्रमाणे सामाजिक शास्त्रे आणि मानव्यविद्या या विषयांवर विचारपूर्ण पण सुटसुटीत ग्रंथांची निर्मिती करणे.

७. विद्वान लेखक व प्रतिष्ठित संशोधन संस्था यांचे लेखन वा संशोधन प्रकाशित करण्यासाठी अनुदान देणे.

प्रारंभी सुरू केलेल्या या कार्यक्रमाखेरीज साहित्य संस्कृति मंडळाने मराठी महाशब्दकोश, मराठी वाङ्मयकोश, ललित कला संशोधन इत्यादी नव्या नव्या कार्यक्रमांचीही आखणी करून कार्यवाही सुरू केली आहे.

महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळ

अध्यक्ष :

तर्कतीर्थ श्री. लक्ष्मणशास्त्री जोशी

सदस्य :

श्री. गो. वा. बेडेकर
श्री. देवीसिंग चौहान
प्रा. अनंत काणेकर
प्रा. अ. भि. शहा
प्रा. मे. पुं. रेगे
डॉ. द. य. गोहोकर
प्रा. दे. अ. दाभोळकर
डॉ. श्रीमती चित्रा नाईक
प्रा. श्रीमती सुमती पाटील
प्रा. एम्. बी. वनमाळी
प्रा. भास्कर भोळे
डॉ. यू. म. पठाण
डॉ. सरोजिनी बाबर
डॉ. स. ह. देशपांडे
डॉ. गो. मा. पवार
श्री. सर्जेराव घोरपडे

सचिव :

श्री. द. य. राजाध्यक्ष

मराठी विश्वकोश समिती

अध्यक्ष :

तर्कतीर्थ श्री. लक्ष्मणशास्त्री जोशी

सदस्य :

श्री. गो. वा. बेडेकर

प्रा. अ. भि. शहा

प्रा. मे. पुं. रेगे

प्रा. दे. अ. दाभोळकर

डॉ. द. य. गोहोकर

प्रा. भास्कर भोळे

सचिव :

श्री. द. य. राजाध्यक्ष

मराठी विश्वकोश

प्रमुख संपादक :

तर्कतीर्थ श्री. लक्ष्मणशास्त्री जोशी

मानव्यविद्या कक्षा
प्रभारी विभाग संपादक
श्री. रा. ग. जाधव

सहसंपादक :

श्री. भा. ग. सुर्वे
श्री. वि. रा. गद्रे

संपादन साहाय्यक :

श्री. सु. र. देशपांडे
श्री. अ. र. कुलकर्णी
श्री. श्री. दे. इनामदार
श्री. म. व्यं. मिसार
श्री. न. दे. परळीकर

संशोधन साहाय्यक :

श्री. चं. पां. जोशी

संपादकीय साहाय्यक :

श्री. ज. बा. संकपाळ

—

श्री. न. पा. बागवान
श्री. स. चिं. देशपांडे
श्री. सु. त्रि. कालगांवकर
सौ. प्र. प्र. अवचट

विज्ञान व तंत्रविद्या कक्षा
प्रभारी विभाग संपादक:

कै. क. वा. केळकर
श्री. व. ग. भदे

सहसंपादक :

श्री. अ. ना. ठाकूर

संपादन साहाय्यक :

श्री. ज. वि. जमदाडे
श्री. भू. चिं. मिठारी
श्री. स. वि. कुलकर्णी

संपादकीय साहाय्यक :

श्री. वि. ल. सूर्यवंशी

कला कक्षा

कला संपादक :

श्री. गो. वि. चांदवडकर

प्रमुख चित्रकार :

श्री. म. ल. सिनगारवाडी

प्रशासन कक्षा

प्रमुख संपादकांचे स्वीय साहाय्यक :

श्री. रा. पु. कोल्हटकर

कार्यालयीन सेवकवर्ग

ग्रंथालय कक्षा

ग्रंथालयीन साहाय्यक :

श्री. ग. म. आजगांवकर
श्री. न. व. नायगांवकर
सौ. सु. रा. कोल्हटकर
श्री. प्र. श्री. अवचट

टंकलेखन कक्षा

प्रमुख टंकलेखक-नि-लिपिक :

सौ. वि. मु. गायकवाड

टंकलेखक-नि-लिपिक

सौ. प्र. न. नायगांवकर
श्री. अ. शि. ढगे
श्री. वि. व. वनारसे
श्री. रा. तु. कांबळे
श्री. भा. र. मेश्राम
श्री. वि. पां. भोकरे

मराठी विश्वकोश

खंड ९

लेखक, भाषांतरकार, समीक्षक व अभ्यागत संपादक

श्री. व. ना. अंतरकर, एम्.एस्सी (गणित), सेवानिवृत्त वातावरणविज्ञ, भारतीय हवामान खाते, पुणे.

प्रा. व. वि. अकोलकर, एम्.ए., मानसशास्त्राचे सेवानिवृत्त प्राध्यापक; संचालक पॅरासायकॉलॉजिकल रिसर्च इन्स्टिट्यूट, पुणे.

प्रा. म. ना. अदवंत, एम्.ए.; बी.टी., उपप्राचार्य व प्रमुख, मराठी विभाग, मुळजी जेटा महाविद्यालय, जळगाव.

श्री. रा. ल. अनपट, बी.ए. (ऑ.), अनपटवाडी, (बावधन, ता. वाई).

डॉ. कृ. दा. अभ्यंकर, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्रमुख अॅस्ट्रॉनॉमी विभाग, उस्मानिया विद्यापीठ, हैदराबाद (आंध्र प्रदेश).

प्रा. शंकर अभ्यंकर, एम्.ए.; एम्.एड., प्राध्यापक, टिळक कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, पुणे.

डॉ. श. ज. अभ्यंकर, जी.एफ्.ए.एम्. (मुंबई), काय तथा शल्य चिकित्सक, मॉर्डन क्लिनिक अँड ब्लड बँक, वाई.

कै. र. पां. आगस्ते, एम्.एस्सी. (पुणे); एफ्.जी.एस्., (अमेरिका), प्राध्यापक, भूविज्ञान विभाग, नौरोसजी वाडिया महाविद्यालय, पुणे.

प्रा. क. म. आगाशे, एम्.एस्सी., प्राचार्य, विलिंग्डन महाविद्यालय, सांगली.

प्रा. द. बा. आठल्ये, एम्.ए., प्राध्यापक, भूगोल विभाग, मुधोजी महाविद्यालय, फलटण.

प्रा. वि. रा. आठवले, बी.एस्सी.; संगीत प्रवीण, सेवानिवृत्त प्राध्यापक, संगीत विभाग, श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठ; संपादक, संगीत कला विहार, मुंबई.

प्रा. सदाशिव आठवले, एम्.ए., प्राचार्य, पेमराज सारडा महाविद्यालय, अहमदनगर.

प्रा. भालचंद्र आपटे, शास्त्री (काशी विद्यापीठ), सेवानिवृत्त प्राचार्य, हिंदी अध्यापक प्रशिक्षण महाविद्यालय; संपादक 'दक्षिण भारत' (हिंदी) व 'चांदोबा' (मराठी), हैदराबाद (आंध्र प्रदेश).

प्रा. वि. वि. आपटे, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, वनस्पतिविज्ञान विभाग, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. जे. डब्ल्यू. आयरन, बी.डी.; एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राचार्य, विल्सन महाविद्यालय, मुंबई; सातारा.

डॉ. वि. अ. आळतेकर, बी.एस्सी.; एम्.एस्.; एस्सी.डी., संचालक, नॅशनल मेटॅलर्जिकल लॅबोरेटरी, जमशेटपूर.

रिअर अॅडमिरल य. न. इनामदार, स्नातक, रॉयल नेव्हल एंजिनिअरिंग कॉलेज, प्लिमथ (इंग्लंड); स्नातक, डिफेन्स सर्व्हिसेस स्टाफ कॉलेज, वेलिंग्टन; स्नातक, नॅशनल डिफेन्स कॉलेज, नवी दिल्ली; डायरेक्टर, डॉकयार्ड्स अॅड फ्लीट मॅटेनन्स, नवी दिल्ली.

प्रा. नी. ना. उकिडवे, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, भूगोल विभाग, हंसराज प्रागजी ठाकरसी महाविद्यालय, नासिक.

डॉ. पां. व्यं. उचगांवकर, डी.ए.एस्.एफ्. (मुंबई), वैद्यकीय अधिकारी, सर दोराब टाटा ट्रस्ट उपचार केंद्र, बोरी-बुद्रुक (ता. जुन्नर, जि. पुणे).

कै. आ. ने. उपाध्ये, एम्.ए.; डी.लीट्., प्राध्यापक जैनाॅलॉजी आणि प्राकृत, म्हैसूर विद्यापीठ, म्हैसूर (कर्नाटक).

प्रा. मु. कृ. उपाध्ये, एम्.ए. सेवानिवृत्त अधिव्याख्याता, भूगोल विभाग, विदर्भ महाविद्यालय, अमरावती.

प्रा. द. ह. ओक, एम्.ए.; एल्.एल्.बी., सेवानिवृत्त प्राचार्य, मुधोजी महाविद्यालय, फलटण; पुणे.

प्रा. वा. रा. ओक, बी.एस्सी. (एंजिनिअरिंग), सेवानिवृत्त प्राध्यापक, पारशी टेक्निकल इन्स्टिट्यूट, सुरत; वाई.

श्री. शा. नि. ओक, बी.कॉम्., मराठी लेखक, पुणे.

प्रा. स. ज. ओक, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, विलिंग्डन महाविद्यालय, सांगली.

डॉ. कृ. ह. ओगले, एल्.एम्.ई. (ऑ.); डॉक्टरेट (एंजिनिअरिंग) (जर्मनी), सेवानिवृत्त उपप्रमुख, यांत्रिक अभियांत्रिकी विभाग, व्हिक्टोरिया ज्युबिली टेक्निकल इन्स्टिट्यूट, मुंबई.

प्रा. ग. वि. कंटक, एम्.ए., प्रपाठक, सेंटर ऑफ पोस्ट ग्रॅज्युएट इन्स्ट्रक्शन अॅड रिसर्च (मुंबई विद्यापीठ), पणजी (गोवा).

श्री. ना. गो. कट्टी, बी.एस्सी. (ऑ.); बीएस्सी. (टेक्), प्रयोग निदेशक, रसायनशास्त्र विभाग, राजाराम महाविद्यालय, कोल्हापूर.

प्रा. संभाजी कदम, जी.डी. आर्ट (पेंटिंग), अधिष्ठाता, सर जे. जे. स्कूल ऑफ आर्ट, मुंबई.

श्रीमती सरोजिनी कमतनूरकर, लेखिका, मुंबई.

कै. कृ. र. करंदीकर, बी.ए.; एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्रमुख, प्राणिविज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. म. अ. करंदीकर, सेवानिवृत्त प्रपाठक, मराठी विभाग, दिल्ली विद्यापीठ, दिल्ली.

डॉ. वि. रा. करंदीकर, एम्.ए., पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, फर्ग्युसन महाविद्यालय, प्रमुख संपादक, मराठी शब्दकोश, महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळ, पुणे.

डॉ. शैलजा करंदीकर, एम्.ए.; पीएच्.डी., अधिव्याख्याती, मराठी विभाग, दिल्ली विद्यापीठ, दिल्ली.

श्री. वि. मो. करमरकर, एम्.कॉम; बी.ए.; एल्एल्.बी.; सी.ए.आय्.आय्.बी., अधिकारी बँक ऑफ महाराष्ट्र, पुणे.

कै. स. मा. करमळकर, सेवानिवृत्त शिक्षक, खामगाव.

सौ. निशा कर्णे, एम्.ए., वाई.

प्रा. ज. नी. कर्वे, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, प्राणिविज्ञान विभाग, स. प. महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. श्री. रा. कर्वे, एम्.ई.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, अभियांत्रिकी महाविद्यालय, कराड.

श्री. एर्वद् मा. फ. कांगा, एम्.ए., मानसेवी संचालक, अवेस्ता विभाग, वैदिक संशोधन मंडळ, पुणे; मुंबई.

श्री. य. रा. कांबळे, एम्.ए., साहाय्यक जिल्हा सेवायोजन अधिकारी, जिल्हा सेवायोजन कार्यालय, पुणे.

प्रा. अ. गो. कानिटकर, बी.ई. (सिव्हिल); बी.ए., माजी प्राध्यापक, अभियांत्रिकी महाविद्यालय, सांगली व मौनी विद्यापीठ, गारगोटी; पुणे.

कै. बा. मो. कानिटकर, एम्.ए.; एल्एल्.बी.; बी.एस्सी., चिटणीस, भारत इतिहास संशोधक मंडळ, पुणे.

प्रा. मो. रा. कानेटकर, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, दयानंद कॉलेज, सोलापूर.

सौ. सुलभा कापडी, बी.ए. (ऑ.); बी.एड., वाई.

प्रा. न. वि. कारेकर, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, रसायनशास्त्र विभाग, राजाराम महाविद्यालय, कोल्हापूर.

श्री. शि. शं. कार्लेकर, बी. ए., करमणुकीचे कार्यक्रम व लेखन व्यवसाय, नासिक.

डॉ. ना. गो. कालेलकर, एम्.ए.; डी.लिट्. (पॅरिस), भाषाशास्त्रज्ञ; सेवानिवृत्त प्राध्यापक, डेक्कन कॉलेज, पुणे.

डॉ. चिं. ग. काशीकर, एम्.ए.; डी.लिट्., संपादक, संस्कृत कोश विभाग, डेक्कन कॉलेज, पुणे.

प्रा. चं. म. काळे, बी.ई. (सिव्हिल); डी.सी.ई.; एम्.आय्.ई., प्राध्यापक, स्थापत्य अभियांत्रिकी विभाग, सरकारी तंत्रनिकेतन, कराड.

श्रीमती सुमति किर्तने, एम्.ए., संशोधन साहाय्यक, मानवशास्त्र विभाग, डेक्कन कॉलेज, पुणे.

प्रा. ज. ब. कुमठेकर, एम्.ए.; बी.एस्सी.; बी.टी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, फर्ग्युसन महाविद्यालय व बृहन्महाराष्ट्र वाणिज्य महाविद्यालय, पुणे.

श्री. अनिरुद्ध कुलकर्णी, एम्.ए., लेखक व कवी, पुणे.

डॉ. गो. त्र्यं. कुलकर्णी, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्रमुख, इतिहास विभाग, डेक्कन कॉलेज, पुणे.

प्रा. गो. म. कुलकर्णी, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, आर्ट्स अँड कॉमर्स कॉलेज, कराड; पुणे.

डॉ. चं. वि. कुलकर्णी, बी.ए. (ऑ); एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त संचालक, मत्स्योद्योग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

कु. जयश्री कुलकर्णी, बी.ए., वाई.

डॉ. ना. ह. कुलकर्णी, एम्.ए.; पीएच्.डी., साहाय्यक संचालक, राष्ट्रीय अभिलेखागार, नवी दिल्ली.

कै. नी. बा. कुलकर्णी, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सहयोगी प्राध्यापक, कृषि महाविद्यालय, पुणे.

कै. पं. तु. कुलकर्णी, बी.एस्सी. (मुंबई); डी.आय्.आय्.एस्सी. (बंगलोर); एम्.आय्.ई. (भारत), सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, विद्युत अभियांत्रिकी विभाग, अभियांत्रिकी महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. पुष्पा र. कुलकर्णी, एम्.एस्सी. (टेक्.); पीएच्.डी., प्रपाठक, सूक्ष्मजीवविज्ञान विभाग, डिपार्टमेंट ऑफ केमिकल टेक्नॉलॉजी, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.

डॉ. भीमराव कुलकर्णी, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्रमुख, मराठी विभाग, मॉडर्न महाविद्यालय, पुणे.

प्रा. रं. सी. कुलकर्णी, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, रसायनशास्त्र विभाग, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.

प्रा. र. ग. कुलकर्णी, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, प्राणिविज्ञान विभाग, राजाराम महाविद्यालय, कोल्हापूर.

डॉ. श्यामकांत कुलकर्णी, एम्.डी.; डी.सी.पी., विकृतिवैज्ञानिक, कुलकर्णी क्लिनिक, क्लिनिकल लॅबोरेटरी, पुणे.

प्रा. स. वि. कुलकर्णी, बी.एस्सी.; बी.एड्.; बी.टी.; एल्एल्.एम्., प्राध्यापक, लॉ कॉलेज, पुणे.

डॉ. अशोक रा. केळकर, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, अनुयोजित भाषाविज्ञान, भाषाविज्ञान प्रगत अध्ययन केंद्र, डेक्कन कॉलेज, पुणे.

श्रीमती इंदुमती केळकर, बी. ए., सामाजिक कार्यकर्त्या, पुणे.

डॉ. गो. रा. केळकर, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त शास्त्रज्ञ, नॅशनल केमिकल लॅबोरेटरी व माजी प्रमुख, रसायनशास्त्र विभाग, नौरोसजी वाडिया महाविद्यालय, पुणे.

श्री. गोविंदशास्त्री केळकर, व्याकरणतीर्थ; वेदान्तचूडामणि, सहसंपादक, धर्मकोश, वाई.

प्रा. म. वि. केळकर, प्राध्यापक, सिडनहॅम वाणिज्य व अर्थशास्त्र महाविद्यालय, मुंबई.

श्री. अ. दि. कोकड, जी.डी. आर्ट (पेंटिंग), अधिकारी, पुणे महानगरपालिका, पुणे.

प्रा. ना. वा. कोगेकर, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, भौतिकी विभाग, मिठीबाई कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड चौहान इन्स्टिट्यूट ऑफ सायन्स, विलेपार्ले; पुणे.

प्रा. सं. गो. कोवाडकर, एम्.एस्सी., प्राध्यापक रसायनशास्त्र विभाग, कीर्ति महाविद्यालय, मुंबई.

श्री. वा. मो. कोळेकर, बी.एस्सी.; बी.टी., सेवानिवृत्त उपप्राचार्य, मुधोजी हायस्कूल, फलटण; कराड.

श्री. ग. ह. खरे, इतिहास संशोधक व लेखक; कार्याध्यक्ष, भारत इतिहास संशोधक मंडळ, पुणे.

प्रा. म. अ. खांडवे, एम्.ए., प्राध्यापक, भूगोल विभाग, विदर्भ महाविद्यालय, अमरावती.

श्री. वि. ज. खांडेकर, यांत्रिकी आरेखक, मुंबई.

डॉ. कृ. का. खातु, एम्.ए.; डी.एस्सी. (नेट) (वॉर्सा), नगरभूगोलशास्त्रज्ञ, बडोदे.

डॉ. प. रा. खानगांवकर, एम्.ई.; पीएच्.डी. (अमेरिका), प्रमुख, धातुविज्ञान विभाग, विश्वेश्वरअय्या रिजनल कॉलेज ऑफ एंजिनिअरिंग, नागपूर

डॉ. व. सी. खुरसे, एम्.एस्सी. (कृषि); पीएच्.डी., कुलगुरू, मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी.

श्री. अच्युत खोडवे, बी.ए.; एल्एल्.बी., माजी सहसंपादक, मराठी विश्वकोश, वाई; संपादक, कथांशु मासिक, औरंगाबाद.

श्री. वि. गो. खोबरेकर, एम्.ए. (संशोधन), संचालक, पुराभिलेख विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

प्रा. सु. कृ. गर्जेन्द्रगडकर, बी.एस्सी.; बी.ई. (सिव्हिल); एम्.ई.; एम्.एस्.ई.; ए.एम्.आय्.ई., प्राध्यापक, व्हिक्टोरिया ज्युबिली टेक्निकल इन्स्टिट्यूट, मुंबई.

प्रा. कृ. म. गद्रे, बी.एजी., सेवानिवृत्त अधिकारी, भारतीय हवामान खाते, पुणे.

डॉ. य. त्र्यं. गद्रे, जी.बी.व्ही.सी., प्राचार्य, पशुविज्ञान प्रशिक्षण प्रकल्प व संचालक, विद्याग्रंथ प्रकाशन, नागपूर.

श्री. वा. रा. गर्दे, एम्.एस्सी. (कृषि), पीक संरक्षण अधिकारी, भात संशोधन केंद्र, कर्जत.

कै. चिं. वा. गांगल, अधिकारी, उद्योग संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.

कै. श्री. वि. गाडगीळ, एम्.ए.; एल्एल्.बी., अधिवक्ता, पुणे.

कै. सी. ना. गाडगीळ, बी.एस्सी.; एम्.बी.बी.एस्., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, वनस्पतिविज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ; प्राध्यापक, हंसराज प्रागजी ठाकरसी महाविद्यालय, नासिक.

श्री. ना. स. गाडे, एम्.ए., वाघोली (ता. कोरेगाव).

डॉ. दि. रा. गाडेकर, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी.; एफ्.जी.एस्.; एफ्.आय्.ए.एस्.; एफ्.आय्.जी.ए., प्रपाठक, भूविज्ञान विभाग, महाराजा सयाजीराव विद्यापीठ, बडोदे.

प्रा. ना. तु. गाळकर, एम्.एस्सी., प्राध्यापक व प्रमुख, रसायनशास्त्र विभाग, जानकीदेवी बजाज विज्ञान महाविद्यालय, वर्धा.

प्रा. वि. गो. गुजर, बी.ई. (सिव्हिल) (ऑ.); एम्.एस्सी. (एंजिनिअरिंग); डिप्ले.एच्.ई. (नेदरलंड्स), प्राध्यापक, स्थापत्य अभियांत्रिकी विभाग, अभियांत्रिकी महाविद्यालय, कराड.

प्रा. का. र. गुप्त, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, कृषिविज्ञान, पुणे.

प्रा. रा. द. गुप्ते, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, भौतिकी विभाग, रामनारायण रूईया महाविद्यालय, मुंबई.

प्रा. ल. वा. गुर्जर, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, गणित विभाग, व्हिक्टोरिया ज्युबिली टेक्निकल इन्स्टिट्यूट, मुंबई.

श्री. ज. द. गोंधळेकर, जी.डी. आर्ट (मुंबई), डिप्लोमा इन फाइन आर्ट (लंडन), श्रेष्ठ भारतीय चित्रकार; सदस्य, ललित कला अकादमी; माजी अधिष्ठाता, सर जे. जे. स्कूल ऑफ आर्ट; माजी कला विभाग प्रमुख, टाइम्स ऑफ इंडिया, मुंबई; माजी कला संपादक, मराठी विश्वकोश, वार्ड; पुणे.

डॉ. सौ. कमल गोखले, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्राध्यापिका, नौरोसजी वाडिया महाविद्यालय, लेखिका व संशोधिका, पुणे.

डॉ. सौ. कुसुम गोखले, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्राध्यापिका व प्रमुख, प्राणिविज्ञान विज्ञान, आर्.के. तलरेजा कॉलेज, उल्हासनगर.

डॉ. म. वि. गोखले, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्रमुख, मराठी विभाग, नौरोसजी वाडिया महाविद्यालय, पुणे.

श्री. मो. ना. गोखले, बी.एस्सी., सेवानिवृत्त साहाय्यक वातावरणवैज्ञानिक, भारतीय हवामान खाते, पुणे.

श्री. वा. पु. गोखले, एम्.एस्सी. (कृषि), सेवानिवृत्त कृषि उपसंचालक, संशोधन आणि शिक्षण, मुंबई विभाग, महाराष्ट्र राज्य कृषिसेवा; वाई.

श्री. श्री. पु. गोखले, बी.एस्सी., लेखक, प्रकाशक, शास्त्रीय उपकरणांचे कारखानदार, सामाजिक आणि राजकीय कार्यकर्ते, पुणे.

डॉ. श्री. ब. गोगटे, एम्.ए.; पीएच्.डी.; एम्.एड्.; बी.एस्सी. (ऑ.); डिप्लो. एड्., माजी प्राचार्य, आबासाहेब गरवारे महाविद्यालय; सहसंचालक, इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ एज्युकेशन, पुणे.

प्रा. प. द. घन, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, भौतिकी विभाग, जी. एस्. कॉलेज, खामगाव.

प्रा. सौ. सुशिला प. घन, एम्.एस्सी.; बी.टी., प्राध्यापिका, वनस्पतिविभाग विभाग, जी. एस्. कॉलेज, खामगाव.

श्री. ब. ग. घवघवे, बी.एस्सी. (कृषि), सहयोगी अधिकारी, भारतीय कृषि अनुसंधान संस्था; कृषि उपसंचालक, वर्धा जिल्हा; अधीक्षक, कृषि अधिकारी, नागपूर विभाग; नागपूर.

डॉ. रा. वि. घाटे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, रसायनशास्त्र विभाग आणि उपप्राचार्य, स. प. महाविद्यालय, पुणे.

कै. मु. मा. घाणेकर, एम्.ए. (मराठी); एम्.ए. (संस्कृत); डीप्लो. एड्., सेवानिवृत्त शिक्षण उपसंचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

प्रा. वि. न. घारपुरे, बी.एस्सी. (ऑ.); एम्.ई. (सिव्हिल); डी.एम्.एस्.ए.एम्.आय्.ई., प्राध्यापक, स्थापत्य अभियांत्रिकी, तांत्रिक अध्यापक प्रशिक्षण महाविद्यालय, पुणे.

कै. मो. ल. चंद्रात्रेय, एम्.एस्सी. (गणित), सेवानिवृत्त प्राध्यापक, गणित विभाग, अभियांत्रिकी महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. ई. गो. चव्हाण, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्रमुख, पशुविज्ञान व दुग्धशास्त्र विभाग, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी (अहमदनगर).

श्री. रा. ना. चव्हाण, लेखक व समाजकार्यकर्ते, वाई.

डॉ. श्री. वि. चितळे, बी.ई. (सिव्हिल); पीएच्.डी., सेवानिवृत्त सहसंचालक, सेंट्रल वॉटर अँड पॉवर रिसर्च स्टेशन, खडकवासला, पुणे.

सौ. वासंती रा. चिन्मुळगुंद, एम्.एस्सी., माजी प्राध्यापिका, पेमराज सारडा महाविद्यालय, अहमदनगर; पुणे.

डॉ. गं. वा. चिपळूणकर, डी.एस्सी. (बनारस), प्राध्यापक व प्रमुख, भूविज्ञान व पुराप्राणिविज्ञान विभाग, महाराष्ट्र ॲसोसिएशन फॉर दि कल्टिव्हेशन ऑफ सायन्स, पुणे.

डॉ. व. त्रि. चिपळोणकर, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, भौतिकी विभाग, इन्स्टीट्यूट ऑफ सायन्स, मुंबई; पुणे.

प्रा. शं. ल. चोरघडे, एम्.एस्सी., माजी वातावरणविज्ञ, भारतीय हवामान खाते, पुणे.

श्री. मा. ल. चौंडे, बी.ए. (ऑ.), वाई.

डॉ. द. सी. चौगले, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी. (अमेरिका), प्राध्यापक, वनस्पतिविज्ञान विभाग, कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली.

डॉ. भा. आ. चौगुले, एम्.एस्.; पीएच्.डी. (कॅलिफोर्निया), कुलगुरू, पंजाबराव कृषि विद्यापीठ, अकोला.

कै. रा. मो. चौधरी, बी.एजी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, कृषिविद्या विभाग, कृषि महाविद्यालय, पुणे.

श्री. वसंत सु. चौधरी, एम्.ए., कॅजळ (ता. वाई).

प्रा. के. जगजित सिंह, एम्.ए.; एल्एल्.बी., प्राध्यापक व प्रमुख, इतिहास विभाग, खालसा महाविद्यालय, मुंबई.

प्रा. दिलीप जगताप, एम्.ए., माजी प्राध्यापक, मानव्य व वाणिज्य महाविद्यालय, वाई.

सौ. नंदा जगताप, बी.ए. (ऑ.), वाई.

श्री. य. कों. जमदाडे, बी.एस्सी. (ऑ.), वाई.

श्री. श्री. रा. जवळगेकर, बी.एस्सी. (ऑ.); बी.एस्सी. (टेक्.), तांत्रिक व व्यवस्थापन सल्लागार (खाद्यपदार्थ उद्योग), मुंबई.

श्री. प्रीतमसिंह जुनेजा, एम्.ए., कार्यकारी संचालक, जनवाणी मुद्रणालय, पुणे.

प्रा. अ. रा. जोग, प्राध्यापक, गव्हर्नमेंट इन्स्टीट्यूट ऑफ प्रिंटिंग टेक्नॉलॉजी, मुंबई.

प्रा. कृ. वा. जोग, यांत्रिक अभियांत्रिकी विभाग, इंडियन इन्स्टीट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी, मुंबई.

कै. दि. वा. जोगळेकर, पीएच्.डी., सल्लागार, सेंट्रल बोर्ड ऑफ इरिगेशन अँड पॉवर (मंत्रालय, भारत सरकार), पुणे.

प्रा. के. ल. जोशी, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, दूरसंदेशवहन अभियांत्रिकी, अभियांत्रिकी महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. गो. वि. जोशी. एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्राध्यापक व प्रमुख, वनस्पतिविज्ञान विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

वैद्य चं. ग. जोशी, एम्.एस्सी.; डी.एस्.ए.सी.; आयुर्वेदाचार्य; वैद्यचूडामणि, खाजगी वैद्यक व्यवसाय व सन्माननीय चिकित्सक, आयुर्वेदिक विभाग, ससून रुग्णालय, पुणे.

श्रीमती दमयंती जोशी, प्रख्यात कथक नर्तकी व तज्ञ; अभ्यागत नृत्यकला प्राध्यापिका, खैरागढ.

प्रा. ना. गो. जोशी, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, लोकमान्य टिळक म्युनिसिपल मेडिकल कॉलेज, मुंबई.

कै. ना. ह. जोशी, आयुर्वेद विशारद, सन्माननीय सल्लागार, आयुर्वेद भवन, मुंबई.

श्री. पु. दि. जोशी, वाङ्मय विशारद, पत्रकार व तमिळ-मराठी शब्दकोशाचे सहसंपादक, हैदराबाद (आंध्र प्रदेश).

डॉ. भा. गो. जोशी, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., मुंबई.

प्रा. म. वि. जोशी, बी.ई. (मुंबई); बी.एस्सी. (टेक्.) (मॅचेस्टर); ए.एम्.आय्.ई., प्राध्यापक, अभियांत्रिकी विभाग, डिपार्टमेंट ऑफ केमिकल टेक्नॉलॉजी, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.

प्रा. मा. वि. जोशी, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, प्राणिविज्ञान विभाग, संगमेश्वर महाविद्यालय, सोलापूर.

प्रा. मृगांक जोशी, प्राध्यापक, रेखाकला व रंगकला विभाग, सर जे. जे. स्कूल ऑफ आर्ट, मुंबई.

श्री. रंगनाथशास्त्री जोशी, साहित्यशास्त्री (बनारस), सहसंपादक, धर्मकोश, वाई.

श्री. र. द्वा. जोशी, बी.एस्सी. (ऑ.), वाई.

डॉ. र. वि. जोशी, एम्.एस्सी. (मुंबई); पीएच्.डी. (लीड्स-अमेरिका), प्राध्यापक व प्रमुख, अनुप्रयुक्त भौतिकी विभाग, तंत्रविद्या व अभियांत्रिकी विद्याशाखा, महाराजा सयाजीराव विद्यापीठ, बडोदे.

डॉ. रा. ना. जोशी, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, वनस्पतिविज्ञान विभाग, मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

सौ. लीना जोशी, बी.एस्सी. (ऑ.), पुणे.

श्री. वा. ना. जोशी, बी.एस्सी. (कृषि), सेवानिवृत्त कृषि विकास अधिकारी, कृषि विभाग, महाराष्ट्र राज्य; कोल्हापूर.

प्रा. वि. भि. जोशी, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, भौतिकी विभाग, मुधोजी महाविद्यालय, फलटण.

श्री. वेणीमाधवशास्त्री जोशी, आयुर्वेदाचार्य, आयुर्वेदीय चिकित्सा व्यवसाय, मुंबई.

डॉ. शि. द. जोशी, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्राध्यापक व प्रमुख, संस्कृत विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

श्री. सी. बा. जोशी, बी.ई. (सिव्हिल), खाजगी सल्लागार, अभियंता व अध्यक्ष, एस्. बी. जोशी अँड कंपनी लि., मुंबई.

कै. श्री. रा. टिकेकर, पत्रपंडित, मुंबई.

सौ. इंदू टिळक, बी.एस्सी.; वृत्तपत्रविद्येतील पदविका, वृत्तपत्रीय संपादन व लेखन; पुणे.

कै. व्यं. द. टिळक, एम्.ए.; बी.एड., प्राध्यापक, विवेकवर्धिनी महाविद्यालय, हैदराबाद (आंध्र प्रदेश).

डॉ. गो. त. टोणपी, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, प्राणिविज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. त्र्यं. कृ. टोपे, एम्.ए.; एल्.एल्.बी.; एल्.एल्.डी. (ऑ.) माजी कुलगुरू, मुंबई विद्यापीठ; अॅडव्होकेट, उच्च न्यायालय, मुंबई; सदस्य, महाराष्ट्र राज्य विधि आयोग, मुंबई.

कै. मा. ग. टोळे, एम्.एस्सी.; बी.टी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, भौतिकी विभाग, गोपाळ कृष्ण गोखले महाविद्यालय, कोल्हापूर.

प्रा. आ. रे. डिसूझा, एम्.ए., प्राध्यापक, सायन्स कॉलेज, कराड.

डॉ. एस्. बी. डेव्हिड, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी. (मॅचेस्टर), प्राध्यापक व प्रमुख, वनस्पतिविज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

कै. वा. रा. ढमढेरे, एम्.बी.बी.एस्., खाजगी वैद्यकीय व्यवसाय, पुणे.

डॉ. ग. वा. तगारे, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व शिक्षणाधिकारी, महाराष्ट्र शिक्षणसेवा, सांगली.

प्रा. ग. मं. तलगेरी, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, कीटकविज्ञान विभाग, कृषि महाविद्यालय, पुणे.

श्री. के. एल्. तलवार, निवेदक, ऑल इंडिया रेडिओ, नवी दिल्ली.

डॉ. चं. रा. तळपदे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, रसायनशास्त्र विभाग, कीर्ति महाविद्यालय, मुंबई.

श्री. गोविंद तळवलकर, संपादक, महाराष्ट्र टाइम्स, मुंबई.

डॉ. चिं. वा. तळवलकर, एम्.डी. (मुंबई.); एम्.आर्.सी.पी. (लंडन); एफ्.सी.सी.पी. (यू.एस्.ए.), मानसेवी प्राध्यापक, ग्रॅंट मेडिकल महाविद्यालय; मानसेवी फिजिशियन, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय; खाजगी हृद् रोगतज्ञ, मुंबई.

प्रा. मु. शं. तांबे, बी.एस्सी. (एंजिनिअरिंग), प्राध्यापक, यांत्रिक अभियांत्रिकी विभाग, नेव्हल कॉलेज ऑफ एंजिनिअरिंग, आय्.एन्.एस्. शिवाजी, लोणावळा.

डॉ. रा. गो. ताकवले, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., कुलगुरू, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. म. बा. ताटके, बी.एस्सी. (व्हेटरनरी); एम्.व्ही.एस्सी., पशुसंवर्धन उपसंचालक व पदसिद्ध, अवर सचिव, कृषि व सहकार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

मरहूम जे. सी. तारापोर, एम्.ए.; एल्.एल्.बी., अधिवक्ता, हायकोर्ट, मुंबई.

डॉ. मो. द. तावडे, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, भूगोल विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

श्री. र. कों. दळवी, बी.ए. (ऑ.), वाई.

डॉ. रा. ना. दांडेकर, एम्.ए.; पीएच्.डी., संस्कृतचे गुणश्री प्राध्यापक, पुणे विद्यापीठ; मानसेवी सचिव, भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिर, पुणे.

सौ. नीला दातार, एम्.ए., शिक्षिका, राउरकेला (ओरिसा).

प्रा. वि. ग. दाढे, बी.एम्.ई. (यू.एस्.ए.), प्राचार्य, अभियांत्रिकी महाविद्यालय, कराड.

डॉ. वि. भा. दामले, एम्.डी.; डी.पी.एच्., खाजगी वैद्यकीय व्यवसाय, मुंबई.

डॉ. कुंजबिहारी दास, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक (ओडिया), रेव्हेन्साँ कॉलेज, कटक (ओरिसा); विद्यापीठ अनुदान आयोग पुरस्कृत प्राध्यापक.

डॉ. वि. गो. दीघे, एम्.ए.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्ती वरिष्ठ संशोधन अधिकारी, शिक्षा मंत्रालय, नवी दिल्ली; मुंबई.

श्री. प्र. वि. दिवाकर, एम्.ए.; बी.एड.; जी. डी. आर्ट, कलानिर्देशक, फिल्म अँड टेलिविजन इन्स्टीट्यूट ऑफ इंडिया, पुणे.

श्री. गु. व्यं. दिवेकर, एम्.ए., सेवानिवृत्त अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने; सिनियर रिसर्च फेलो (हिंदी-उर्दू), महात्मा गांधी मेमोरियल रिसर्च सेंटर, मुंबई.

श्री. कृ. द. दीक्षित, एम्.ए.; एल्एल्.बी., सेवानिवृत्त केंद्राधिकारी, आकाशवाणी, पुणे.

प्रा. चं. ग. दीक्षित, डी.एम्.ई.ई., सेवानिवृत्त प्रमुख, यांत्रिक अभियांत्रिकी विभाग, सरकारी तंत्रनिकेतन, पुणे.

प्रा. व. चिं. दीक्षित, एम्.एस्सी.; ए.एच्.बी.टी.आय्. (कानपूर), सेवानिवृत्त प्राध्यापक, रसायनशास्त्र विभाग, प्रताप कॉलेज, अमळनेर; पुणे.

डॉ. श्री. गं. दीक्षित, जी.बी.व्ही.सी., सेवानिवृत्त प्रभारी उपसंचालक, पशुवैद्यकीय जैव पदार्थ निर्मिती संस्था, पुणे; बंगलोर (कर्नाटक).

श्री. हे. वि. दीक्षित, डी.एम्.ई.ई. (कोअर ऑफ सिग्नल्स), निवृत्त लेफ्ट. कर्नल, पुणे.

डॉ. शां. भा. देव, एम्.ए.; पीएच्.डी., संचालक, डेक्कन कॉलेज अँड पोस्ट ग्रॅज्युएट रिसर्च इन्स्टीट्यूट, पुणे.

कै. त्र्यं. र. देवगिरीकर, बी.ए. (ऑ.), अध्यक्ष, महाराष्ट्र गांधी स्मारक निधि, पुणे.

प्रा. बा. र. देवधर, बी.ए., गायक व संगीतज्ञ; संस्थापक, देवधर स्कूल ऑफ इंडियन म्युझिक, मुंबई; अध्यक्ष, अखिल भारतीय गांधर्व महाविद्यालय मंडळ, मिरज; माजी संपादक, संगीत कला विहार, मुंबई.

कै. वा. वा. देवधर, एम्.बी.बी.एस्., खाजगी वैद्यकीय व्यवसाय, रेवदंडा.

डॉ. पु. ज. देवरस, एम्.एस्सी.; एल्एल्.बी.; पीएच्.डी. (डुनेल्म), सेवानिवृत्त उपसंचालक व प्रमुख, कीटकविज्ञान विभाग, हाफकिन इन्स्टीट्यूट, मुंबई.

प्रा. अरविंद देशपांडे, एम्.ए., प्रपाठक, इतिहास विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. गु. गु. देशपांडे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी.; एफ्.जी.एस्. (भारत), प्रपाठक, भूविज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

श्री. ज. र. देशपांडे, बी.एस्सी., अधिकारी, बँक ऑफ महाराष्ट्र, शाखा अकलूज (जि. सोलापूर).

श्री. वामनराव हरि देशपांडे, एफ्.सी.ए., संगीतज्ञ व लेखक, चार्टर्ड अकौंटंट व ज्येष्ठ भागीदार, मे. बाटलीबोर्ड अँड पुरोहित चार्टर्ड अकौंटंट्स, मुंबई.

डॉ. शं. र. देशपांडे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, वनस्पतिविज्ञान विभाग, स. प. महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. स. ह. देशपांडे, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, अर्थशास्त्र शाखा (कृषि अर्थशास्त्र विभाग), मुंबई विद्यापीठ, मुंबई; सदस्य, महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळ.

प्रा. सुधाकर देशपांडे, एम्.एस्सी., प्राध्यापक वनस्पतिविज्ञान विभाग व प्रमुख, जीवविज्ञान विभाग, आर्. डी. नॅशनल कॉलेज, मुंबई.

प्रा. ज्ञा. मा. देशपांडे, एम्.एस्सी., प्राध्यापक व प्रमुख, रसायनशास्त्र विभाग, एल्फिन्स्टन महाविद्यालय, मुंबई.

डॉ. य. वि. देशमुख, बी.एस्सी.; एम्.ई. (धातुविज्ञान); एम्.ई. (यांत्रिक); पीएच्.डी.; ए.एम्.आय्.ई., प्राध्यापक व प्रमुख, धातुविज्ञान व उत्पादन अभियांत्रिकी विभाग, सरकारी तंत्रनिकेतन, पुणे.

प्रा. गि. द. देशिंगकर, बी.ए. (ऑ.) (लंडन); एम्.ए. (येल), प्राध्यापक, चिनी इतिहास, भाषा व वाङ्मय; सल्लागार संपादक, 'चायनीज रिपोर्ट', नवी दिल्ली.

डॉ. शांतिनाथ देसाई, एम्.ए.; पीएच्.डी.; पी.जी.डिप्. (लीड्स), प्रसिद्ध कन्नड कथा-कादंबरीकार; प्राध्यापक व प्रमुख, इंग्रजी विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

प्रा. कु. वि. पं. दोंडे, एम्.एस्सी., प्राध्यापिका, वनस्पतिविज्ञान विभाग, सायन्स कॉलेज, नागपूर.

डॉ. सं. कृ. दोरगे, एम्.एस्सी. (कृषि.); पीएच्.डी., अधिष्ठाता, कृषि विद्याशाखा, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी (अहमदनगर).

डॉ. श्रीमती वसुधा धागमवार, एम्.ए. (मुंबई); एम्.ए. (ऑक्स.); एल्एल्.बी. (मुंबई); पीएच्.डी., (लंडन), प्राध्यापिका, विधि विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

श्री. भा. वि. धारप, बी.ई., चित्रपट तंत्रज्ञ, वितरक, निर्माते; चित्रपट विषयक अभ्यासक, लेखक; मालक, अलका टॉकीज, पुणे.

श्री. ए. रा. धोंगडे, बी.ए.; बी.कॉम्. (लंडन), सेवानिवृत्त शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

प्रा. म. वा. धोंड, एम्.ए.; एल्एल्.बी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, मराठी विभाग, एल्फिन्स्टन महाविद्यालय; सेवानिवृत्त संचालक, मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई; संपादक, मराठी वाङ्मयकोश, मुंबई.

श्री. व. वि. नगरकर, एम्.ए.; आय्.पी.एस्., पोलीस महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

डॉ. भो. सुं. नवलकर, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी.; एफ्.बी.एस्., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, इन्स्टिट्यूट ऑफ सायन्स, मुंबई; सेवानिवृत्त संशोधक शास्त्रज्ञ, इंडियन कौन्सिल ऑफ अग्रिकल्चरल रिसर्च, नवी दिल्ली; मुंबई.

श्री. बापूराव नाईक, बी.ए.; डिप्लोमा इन प्रिंटिंग टेक्नॉलॉजी, फेलो-इंडियन स्टैंडर्डस् इन्स्टिट्यूट, नवी दिल्ली; फेलो-रॉयल सोसायटी ऑफ आर्ट्स, लंडन; सेवानिवृत्त उपसंचालक, शासकीय मुद्रण व लेखन सामग्री संचालनालय, मुंबई; माजी नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक मंडळ; सदस्य, महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळ, मुंबई.

डॉ. म. कृ. नाईक, एम्.ए.; पीएच्.डी.; ए.एम्. (पेनसिल्वेनिया), प्राध्यापक व प्रमुख, इंग्रजी विभाग, कर्नाटक विद्यापीठ, धारवाड (कर्नाटक).

डॉ. सु. कृ. नागले, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्रॉडक्शन मॅनेजर (केमिकल्स), आफालि फार्मास्युटिकल कंपनी, अंधेरी, मुंबई.

श्री. म. का. नायकवडी, बी.एस्सी. (ऑ.), वाई.

श्री. य. रा. नेने, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त अधिकारी, भारतीय हवामान खाते; सदस्य, ज्योतिर्विद्या परिसंस्था, पुणे.

प्रा. व. प्र. नेरलेकर, एल्एल्.बी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, लॉ. कॉलेज; वकील, पुणे.

श्री. बाळ ज. पंडित, एम्.ए.; एल्एल्.बी.; साहित्य विशारद, क्रीडासमीक्षक व लेखक, पुणे.

सौ. भाग्यश्री अ. पंडित, बी. ए.; डिप्लोमा इन जर्नलिझम्, वाई.

श्री. व. प्र. पंडित, बी.एस्सी. (ऑ.) (मुंबई); एम्.एस्. (रसायनशास्त्र) (अमेरिका), खाजगी उद्योग व व्यापार, मुंबई.

श्री. मा. भ. पंत, बी.एस्सी.; बी.टी., अधिकारी, भारतीय हवामान खाते, पुणे.

प्रा. मा. वा. पटवर्धन, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, संस्कृत व प्राकृत भाषा-साहित्य विभाग, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे.

प्रा. शां. द. पटवर्धन, माजी सहसंपादक, शेतकी व शेतकरी, पुणे.

सौ. शुभदा अ. पटवर्धन, एम्.एस्.ए.एम्. (गुजरात आयुर्वेद विद्यापीठ), खाजगी वैद्यकीय व्यवसाय, मुंबई.

डॉ. यु. म. पठाण, एम्.ए.; बी.टी.; पीएच्.डी. (मराठी); पीएच्.डी. (हिंदी), प्रमुख, मराठी विभाग, मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद; सदस्य, महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळ.

डॉ. स. य. परांजपे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी.; एफ.ए.झेड्.; डी.ए.एस्.एफ्. (मुंबई), प्राध्यापक, प्राणिविज्ञान विभाग व प्रमुख, जीवविज्ञान विभाग, मॉडर्न कॉलेज, पुणे; खाजगी वैद्यकीय व्यवसाय, पुणे.

प्रा. शं. आ. परांडेकर, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राचार्य, जनता महाविद्यालय (देवचंद कॉलेज), अर्जुननगर; सेवानिवृत्त प्राध्यापक, राजाराम महाविद्यालय, कोल्हापूर.

डॉ. सौ. सिंधु. अ. पराडकर, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्राध्यापिका वनस्पतिविज्ञान विभाग, गव्हर्नमेंट इन्स्टीट्यूट ऑफ सायन्स, नागपूर.

प्रा. चं. ता. पवार, एम्.ए., प्राध्यापक, भूगोल विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

डॉ. सुधाकर पवार, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, मराठी विभाग, मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

डॉ. म. प. पांडे, पीएच्.डी., प्रपाठक व प्रमुख, रशियन विभाग, सेंट्रल इन्स्टिट्यूट ऑफ इंग्लिश अँड फॉरिन लँग्वेजिस्, हैदराबाद (आंध्र प्रदेश).

कै. ना. वि. पाटणकर, एम्.ए.; एम्.एड., प्राध्यापक, टिळक कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, पुणे.

प्रा. मा. वि. पाटणकर, एम्.ई. (सिव्हिल); ए.एम्.आय्.ई., प्राध्यापक, स्थापत्य अभियांत्रिकी विभाग, अभियांत्रिकी महाविद्यालय, औरंगाबाद.

डॉ. अ. व्यं. पाटील, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी (जि. अहमदनगर).

प्रा. भ. दे. पाटील, एम्.ए.; बी.टी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, राजाराम महाविद्यालय, कोल्हापूर.

कै. म. पु. पाटील, बी.ए.; एल्एल्.बी., माजी मंत्री, भूतपूर्व मुंबई राज्य, बेळगाव.

डॉ. शा. दा. पाटील, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, वनस्पतिविज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

श्री. ह. चिं. पाटील, बी.एजी., सेवानिवृत्त अधीक्षक, शेतकी शाळा (मांजरी); निरीक्षक, शेतकी शाळा, मुंबई राज्य; पुणे.

प्रा. सु. पुं. पाठक, एम्.ए., प्राध्यापक, भूगोल विभाग, बृहन्महाराष्ट्र वाणिज्य महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. व. स. पानसरे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., संशोधक, नॅशनल केमिकल लॅबोरेटरी, पुणे.

श्रीमती सुमती पायगावकर, बी.ए.; बी.टी., बालसाहित्य लेखिका, साहाय्यक शिक्षण निरीक्षिका, मुंबई.

डॉ. श्रीमती इंदुमति पारीख, एल्.सी.पी.एस्. (मुंबई), मुंबई.

प्रा. प्र. आ. पुरोहित, एम्.एस्सी., प्राध्यापक व प्रमुख, प्राणिविज्ञान विभाग, स. प. महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. बा. ल. पुरोहित, एम्.एस्. (अमेरिका), प्रमुख, विकृतिविज्ञान विभाग, पंजाबराव कृषि विद्यापीठ, अकोला.

प्रा. वा. ल. पुरोहित, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, भौतिकी विभाग, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे.

कै. अ. द. पुसाळकर, एम्.ए.; एल्एल्.बी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त संचालक व प्राध्यापक, भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिर, पुणे; माजी उपसंचालक तथा उपसंपादक, इतिहास विभाग व इतिहास ग्रंथमाला, भारतीय विद्याभवन, मुंबई.

प्रा. सु. न. पेंडसे, एम्.ए., प्राध्यापक, संस्कृत विभाग, विदर्भ महाविद्यालय, अमरावती.

श्री. वि. गो. पेंढारकर, सेवानिवृत्त कार्यकारी संचालक, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, मुंबई; अर्थसल्लागार, बँक ऑफ टांझानिया, दारेसलाम.

श्री. प्रकाश पेटे, जी.डी.आर्च.; ए.आय्.आय्.ए., वास्तुशिल्पज्ञ, बडोदे.

डॉ. म. प. पेटे, एम्.ए.; पीएच्.डी.; डिप्लिब्, ग्रंथपाल, जयकर ग्रंथालय, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

प्रा. रा. ना. पोखरकर, एम्.एस्सी. (कृषि); रा. भा. प्रवीण, प्राध्यापक, कीटकविज्ञान विभाग, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी (अहमदनगर).

श्रीमती प्रतिभा पोरे, एम्.ए., अधिव्याख्याती, संघवी केशरी कला व वाणिज्य महाविद्यालय, चिंचवड, पुणे.

कै. ना. ह. फडके, एम्.ए., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, गणित विभाग कीर्ति महाविद्यालय, मुंबई.

डॉ. भालचंद्र फडके, एम्.ए.; बी.टी.; पीएच्.डी., अधिव्याख्याता, मराठी विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

प्रा. वि. शं. फडके, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, भूगोल विभाग, कीर्ति महाविद्यालय, मुंबई.

प्रा. ना. अ. फडणीस, एम्.एस्सी. (कृषि), प्राध्यापक व प्रमुख, उद्यानविज्ञान विभाग, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी (अहमदनगर).

श्री. शं. द. फणसळकर, बी.ई. (सिद्धिल), सेवानिवृत्त मुख्य संशोधन अधिकारी, सेंट्रल वॉटर अँड पॉवर रिसर्च स्टेशन, खडकवासला, पुणे.

श्री. श. ग. फाटक, सुपरिटेण्डेंट, रिसर्च अँड डेव्हलपमेंट, किलोस्कर ब्रदर्स लि., किलोस्करवाडी (जि. सांगली).

श्री. धै. शं. फाळके, बी.एस्सी. (ऑ.), सातारा रोड (ता. कोरेगाव).

डॉ. चंद्रकांत बांदिवडेकर, एम्.ए.; पीएच्.डी., अधिव्याख्याता, हिंदी विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

प्रा. प्र. ह. बांदिवडेकर, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, रसायनशास्त्र विभाग, राजाराम महाविद्यालय, कोल्हापूर.

डॉ. गं. वि. बापट, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, इंग्रजी विभाग, वाडिया महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. पु. वि. बापट, एम्.ए.; ए.एम्.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, पुणे व दिल्ली विद्यापीठ; पुणे.

श्री. प्र. रा. बापट, बी.ई. (इलेक्ट्रिकल); बी.ई. (मेक्.); डी.आय्.एम्; चार्टर्ड एंजिनियर, (यू.के.); चार्टर्ड एंजिनियर (भारत); एफ्.आय्.ई. (भारत); एम्.आय्.ई.ई. (यू.के.); सिनियर मेंबर, आय्.ई.ई.ई. (अमेरिका), प्रमुख व्यवस्थापक, तांत्रिक विभाग, गेस्ट कीन विल्यम्स लि., प्रिसिडन प्रेसिंग्ज डिव्हिजन, मुंबई.

कै. श्री. ह. बापट, जी.बी.व्ही.सी. (मुंबई), सेवानिवृत्त पशुसंवर्धन उपसंचालक, पुणे.

श्री. डॅनिअल इलायजा बेंजामिन (गडकर), बी.ए.; डिप्लोमा इन जर् नॅलिझम्, नॅशनल केमिकल लॅबोरेटरी, पुणे.

श्री. चिं. रा. बोंद्रे, बी. कॉम्., उपाध्यक्ष, मार्केटिंग, किलोस्कर ऑइल एंजिन्स लि., पुणे.

श्री. सु. व. बोराले, बी.ए. (ऑ.), वाई.

कु. माधुरी ब्रह्मे, एम्.ए., वाई.

डॉ. गुलाबदास ब्रोकर, बी.ए., गुजराती लेखक, मुंबई.

डॉ. गो. के. भट, एम्.ए.; पीएच्.डी., संचालक, भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिर, पुणे.

डॉ. अ. रा. भडकमकर, एम्.बी.बी.एस्. (मुंबई); बी.एस्सी. (मेडिकल) (मुंबई); एम्.एस्सी. (मेडिकल) (पुणे), प्राध्यापक, शरीरक्रियाविज्ञान, बी. जे. मेडिकल कॉलेज, पुणे.

प्रा. अ. वि. भागवत, एम्.ए., प्राध्यापक, भूगोल विभाग, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे.

श्रीमती दुर्गा भागवत, एम्.ए., लेखिका, मुंबई.

श्री. भा. वि. भागवत, एफ्.सी.आय्.; ए.सी.आर्.ए.; डी.कॉम्., भूदृश्य वास्तुशिल्पज्ञ व उद्यानविद्या सल्लागार, पुणे.

डॉ. य. त्र्यं. भालेराव, एम्.बी.बी.एस्., खाजगी वैद्यकीय व्यवसाय, वाई.

प्रा. श्री. द. भावे, बी.ए.; एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, भौतिकी विभाग व उपप्राचार्य, स. प. महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. टी. भास्करन्, एम्.ए. (मलयाळम्); एम्.ए. (संस्कृत); पीएच्.डी., प्रपाठक, मलयाळम् विभाग, केरळ विद्यापीठ, त्रिवेंद्रम.

श्री. गं. का. भिडे, बी.ई. (सिव्हिल); एल्.एस्.जी.डी.; एम्.आय्.ई. (भारत); एफ्.आय्.व्ही. (दिल्ली), सल्लागार अभियंता व मूल्य निर्धारण अधिकारी, भारत सरकार; सेवानिवृत्त गृहनिर्माण आयुक्त, विदर्भ हौसिंग बोर्ड, नागपूर.

कै. ब. वा. भिडे, एम्.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, रसायनशास्त्र विभाग, स. प. महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. र. द. भिडे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, भौतिकी विभाग, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. वि. वि. भिडे, एम्.ए.; पीएच्.डी.; काव्यतीर्थ; यज्ञिकचूडामणि; श्रौतालंकार, प्रपाठक, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. सुभाष भेण्डे, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्राध्यापक व प्रमुख, अर्थशास्त्र विभाग, कीर्ति महाविद्यालय, मुंबई.

प्रा. द. पां. भोरे, एम्.एस्सी. (कृषि), प्राध्यापक, उद्यानविद्या विभाग, कृषि महाविद्यालय, पुणे.

प्रा. रा. जि. भोसले, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, कृषि महाविद्यालय, अकोला.

प्रा. भा. ल. भोळे, एम्.ए., अधिव्याख्याता, राज्यशास्त्र विभाग, नागपूर विद्यापीठ; सदस्य, महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळ, मुंबई; नागपूर.

प्रा. अरविंद मंगरूळकर, एम्.ए.; संगीतज्ञ, सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, संस्कृत-प्राकृत विभाग, स. प. महाविद्यालय, पुणे.

प्रा. रा. म. मराठे, एम्.ए.; एल्एल्.बी.; एम्.एड्., सेवानिवृत्त प्राचार्य, कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, धुळे; पुणे.

सौ. चतुरा मांडरे, एम्.ए., वाई.

डॉ. म. श्री. माटे, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्रपाठक, प्राचीन भारतीय इतिहास व संस्कृति आणि पुरातत्त्वविद्या, डेक्कन कॉलेज, पुणे.

प्रा. मिलिंद मालशे, एम्.ए.; डिप्लोमा इन म्युझिक (मुंबई), प्राध्यापक, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.

डॉ. वा. वि. मिराशी, एम्.ए.; सन्मान्य डी.लिट्. (मुंबई, सागर व नागपूर), सेवानिवृत्त प्राचार्य व प्राध्यापक, संस्कृत विभाग, विदर्भ महाविद्यालय, अमरावती; भूतपूर्व सन्मान्य संचालक, पदव्युत्तर विभाग (मानव्य शाखा); सन्मान्य प्राध्यापक, प्राचीन भारतीय इतिहास आणि संस्कृति, नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

डॉ. नरेंद्र मिश्र, एम्.ए. (विश्वभारती); पीएच्.डी., प्राध्यापक (ओडिया), विश्वभारती, शांतिनिकेतन (प. बंगाल).

प्रा. रा. के. मुटाटकर, एम्.ए., प्रपाठक व प्रमुख, मानवशास्त्र विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

श्री. अरविंद मुळगावकर, अभ्यागत अधिव्याख्याता, संगीत विभाग, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.

श्री. वि. आ. मुळे, बी.एस्सी. (ऑ.), वाई.

डॉ. म. अ. मेंहेंदळे, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्राध्यापक, संस्कृत विभाग, डेक्कन कॉलेज, पुणे.

श्री. व. बा. मेहेंदळे, बी. ई. (मेकॅनिकल व इलेक्ट्रिकल) (ऑ.); एम्.आय्.ई., खाजगी अभियंता व कंत्राटदार, पुणे.

प्रा. पू. गं. मोघे, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, कृषि महाविद्यालय, नागपूर.

डॉ. रा. शा. मोरखंडीकर, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्रपाठक, राज्यशास्त्र विभाग, मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

डॉ. सौ. लता मोहरीर, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्रमुख, मराठी विभाग, डॉ. सौ. पाठक महिला कला महाविद्यालय, औरंगाबाद.

डॉ. एफ्. जे. बिलेस्कॉव्ह यानसेन, पीएच्.डी., प्राध्यापक, कोपनहेगन विद्यापीठ, कोपनहेगन (डेन्मार्क).

श्री. ह. व्यं. यार्दी, बी.एजी.; बी.टी., सेवानिवृत्त शिक्षक, द्रविड हायस्कूल, वाई.

श्रीमती पद्मा रंगाचारी, एम्.ए.; डिप्लोमा इन म्युझिक, अधिव्याख्याती, कर्नाटक संगीत, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.

प्रा. म. रा. राईलकर, एम्.एस्सी. (गणित); एम्.एस्सी. (सांख्यिकी), प्राध्यापक, गणित विभाग स. प. महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. वि. य. राजोपाध्ये, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, भौतिकी विभाग, इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी, खरगपूर (प. बंगाल); नागपूर.

प्रा. अशोक रानडे, एम्.ए.; एल्एल्.बी.; संगीताचार्य, संचालक, मुंबई विद्यापीठ संगीत केंद्र, मुंबई.

डॉ. द. र. रानडे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी.; एफ्.ई.एस्.आय्, प्रपाठक, प्राणिविज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. म. आ. रानडे, एल्.सी.पी.एस्., खाजगी वैद्यकीय व्यवसाय, मुंबई.

डॉ. व. दी. राव, एम्.ए.; पीएच्.डी., माजी प्रपाठक व प्रमुख, इतिहास विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

श्री. स. के. रुईकर, एम्.एस्सी. (कृषि), गहू गेरवा कवकशास्त्रज्ञ, गहू गेरवा संशोधन केंद्र, महाबळेश्वर.

डॉ. दी. वा. रेगे, बी.एस्सी. (ऑ.); बी.एस्सी. (टेक्.); पीएच्.डी. (टेक्.), प्राध्यापक, फूड टेक्नॉलॉजी डिडिजन, डिपार्टमेंट ऑफ केमिकल टेक्नॉलॉजी, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.

प्रा. मे. पुं. रेगे, एम्.ए., माजी प्राध्यापक व प्रमुख, तत्त्वज्ञान विभाग, कीर्ति महाविद्यालय, मुंबई; प्रमुख, पारीख सेंटर फॉर एज्युकेशनल स्टडीज, मुंबई; कार्यकारी संपादक, नवभारत मासिक, वाई; सदस्य, महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळ.

डॉ. वा. वि. लवाटे, बी.एस्सी. (ऑ.); बी.एस्सी. (टेक्.); पीएच्.डी. (टेक्.), उत्पादन व्यवस्थापक, हेक्स्ट फार्मास्युटिकल लि., मुंबई.

डॉ. प्र. ग. लाळे, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्रपाठक, संस्कृत विभाग, उस्मानिया विद्यापीठ, हैदराबाद (आंध्र प्रदेश).

कै. दि. ह. लिमये, एम्.ए., पुणे.

श्री. श्री. ना. लुकतुके, माजी संशोधन अधिकारी, पशुआनुवांशिकी विभाग, इंडियन व्हेटरनरी रिसर्च इन्स्टिट्यूट, इज्जतनगर (जि. बरेली, उत्तर प्रदेश).

प्रा. सुरेंद्र वडगावकर, एम्.ए. (मुंबई); सर्टिफिकेट (हायडेलबर्ग), नृत्य-कलावंत, नृत्यशिक्षक, संस्थापक व चालक, किंकिणी वृंद नृत्यपीठ, पुणे व मुंबई; प्राध्यापक, जर्मन विभाग, रूपारेल कॉलेज, मुंबई.

कै. डॉ. मु. वरदराजन्, एम्.ए.; एम्.ओ.एल्.; पीएच्.डी., कुलगुरु, मदुराई विद्यापीठ, मदुराई (तमिळनाडू).

डॉ. चंद्रकांत वर्तक, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्रपाठक, श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठ, मुंबई.

डॉ. चं. शं. वागळे, एम्.डी., मानसेवी साहाय्यक प्राध्यापक, बालरोगविभाग, लोकमान्य टिळक म्युनिसिपल वैद्यकीय महाविद्यालय, शीव; मुंबई.

डॉ. दि. मु. वाघ, एम्.ए.; पीएच्.डी., प्राध्यापक व प्रमुख भूगोल विभाग, स. प. महाविद्यालय, पुणे.

श्री. बापू वाटवे, संपादक, कथालक्ष्मी; अनुबोधपट दिग्दर्शक, पुणे.

श्री. वि. स. वालिंबे, बी.ए. (ऑ.), प्रकाशन अधिकारी, इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ एज्युकेशन, पुणे.

श्री. ज. शी. वैद्य, बी.ई. (ऑ.), उपव्यवस्थापक, प्लॅट सर्चिसेस, सेंट्रल जीप प्लॅट, महिंद्र आणि महिंद्र लि., मुंबई.

कै. प. ल. वैद्य, एम्.ए.; डी.लिट्., प्राध्यापक, बनारस हिंदु विश्वविद्यालय, बनारस; मुख्य संपादक, महाभारत, भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिर, पुणे.

प्रा. प्र. भ. वैद्य, एम्.एस्सी., प्राध्यापक व प्रमुख, वनस्पतिविज्ञान विभाग, आर्. वाय्. के. सायन्स कॉलेज, नासिक.

प्रा. अ. भि. शहा, एम्.एस्सी. (मुंबई); एम्.एस्सी. (पुणे), सदस्य, इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ एज्युकेशन, पुणे व महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळ, मुंबई.

श्री. मो. झा. शहाणे, बी.ए.(ऑ.); विशेष अध्ययन, टोरॉंटो विद्यापीठ, टोरॉंटो (कॅनडा); निवृत्त संपर्काधिकारी, परराष्ट्र संबंध मंत्रालय, भारत सरकार; माजी संचालक, वृत्तपत्रविद्या विभाग, पुणे विद्यापीठ; सदस्य, महाराष्ट्र राज्य भाषा सल्लागार मंडळ, पुणे.

श्री. शा. वि. शहाणे, एम्.ए.; एस्.टी.सी.; राष्ट्रभाषा कोविद, सेवानिवृत्त मुख्याध्यापक, पुणे.

श्रीमती तारा शास्त्री, संचालिका, प्रौढ शिक्षण विभाग, श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठ, मुंबई.

श्री. र. रू. शाह, एम्.ए.; एल्एल्.बी., माजी सहसंपादक, मराठी विश्वकोश, वाई; पुणे.

श्री. मा. कृ. शिंदे, जे.पी., माजी कॅप्टन; माहितीपट निर्माता, दिग्दर्शक, निवेदन लेखन, निवेदक आणि माजी पत्रकार, मुंबई.

डॉ. शा. ना. शिरोडकर, बी.एस्सी.; एम्.बी.बी.एस्.; एम्.एस्सी. (मेडिकल), प्राध्यापक, शरीरक्रियाविज्ञान, बी. जे. मेडिकल कॉलेज, पुणे.

कु. रुक्साना महमूदमियाँ शेख, एम्.ए., वाई.

कै. ना. स. श्रीखंडे, बी.ए.; एल्एल्.बी., सेवानिवृत्त डिस्ट्रिक्ट आणि सेशनस जज; माजी अधिव्याख्याता, विधि महाविद्यालय, बेळगाव; मुंबई.

श्री. का. श्री. श्रीनिवासाचार्य, राष्ट्रभाषा विशारद (हिंदी); विद्वान (तमिळ व संस्कृत), वृत्तपत्रकार, लेखक व साहाय्यक संपादक, 'कलैमहळ', मद्रास.

श्री. गो. वि. सप्रे, बी. ई., सेवानिवृत्त संचालक, तंत्रशिक्षण विभाग, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

प्रा. दि. द. समर्थ, बी.एस्सी., सेवानिवृत्त प्राध्यापक, प्राणिविज्ञान विभाग, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. मनोहरराय सरदेसाय, एम्.ए. (मुंबई); डी.लिट्. (पॅरिस), प्रमुख, फ्रेंच विभाग, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.

डॉ. द. चि. सलगर, एम्.बी.बी.एस्.; एम्.डी., प्राध्यापक, शरीरक्रियाविज्ञान, ग्रॅंट मेडिकल कॉलेज, मुंबई.

डॉ. य. शि. सहस्रबुद्धे, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी. (भूविज्ञान), संचालक, भारतीय भूवैज्ञानिक सर्वेक्षण, महाराष्ट्र पूर्व मंडल, नागपूर.

कै. पी. सांबमूर्ती, बी.ए.; पी.एल्. (मद्रास), प्रपाठक, संगीत विभाग, मद्रास विद्यापीठ; प्राध्यापक, संगीतशास्त्र, व्यंकटेश्वर विद्यापीठ, तिरुपती; विद्यापीठ अनुदान आयोग पुरस्कृत प्राध्यापक (१९६७-७०), मद्रास (तमिळनाडू).

श्री. दिनकर साक्रीकर, बी.ए., वृत्तपत्रकार व लेखक; संपादक, पूर्वा मासिक, मुंबई.

श्री. त्र्यं. रा. साठे, एम्.एस्सी.; ए.आय्.आय्.एस्सी., औद्योगिक सल्लागार, मुंबई.

डॉ. चिं. रा. साने, जी.बी.व्ही.सी. (मुंबई); एफ्.आर्.व्ही.सी.एस्. (स्वीडन), माजी प्राध्यापक, प्रसूतिविद्या व स्त्रीरोगविज्ञान व प्राचार्य, बाँबे व्हेटरनरी कॉलेज, मुंबई.

प्रा. प्र. रा. सावंत, एम्.ए., प्राध्यापक, भूगोल विभाग, मानव्य व वाणिज्य महाविद्यालय, वाई.

डॉ. प्र. ल. सासवडकर, एम्.ए.; पीएच्.डी., अधिव्याख्याता, डेक्कन कॉलेज, पुणे.

प्रा. आ. ह.साळुंखे, एम्.ए., प्रमुख, संस्कृत विभाग, लाल बहादूर शास्त्री महाविद्यालय, सातारा.

डॉ. पु. र. सिरसाळकर, एम्.ए.; पीएच्.डी., मुख्य संशोधन अधिकारी, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

श्री. पन्नालाल सुराणा, बी.ए. (ऑ.); एल्एल्.बी., वकील व राजकीय कार्यकर्ते, बार्शी.

प्रा. गो. चिं. सुर्वे, एम्.ए., प्राचार्य व प्रमुख, अर्थशास्त्र विभाग, सिद्धार्थ वाणिज्य आणि अर्थशास्त्र महाविद्यालय, मुंबई.

श्री. द. बा. सूर्यवंशी, बी.ए. (ऑ.), वाई.

श्री. स. व. सूर्यवंशी, बी.ए. (ऑ.), वाई.

डॉ. सुकुमार सेन, एम्.ए.; पीएच्.डी.; एफ्.ए.एस्., अध्यक्ष, पश्चिम बंगाल शासकीय परिभाषा संसद; प्राध्यापक, भाषाशास्त्र, कलकत्ता विद्यापीठ, कलकत्ता (प. बंगाल).

प्रा. ना. श्री. सोमण, एम्.एस्सी. (कृषि). प्राध्यापक, कृषि अभियांत्रिकी विभाग, कृषि महाविद्यालय, पुणे.

प्रा. प्र. वि. सोवनी, एम्.एस्सी., प्राध्यापक व प्रमुख, भूविज्ञान विभाग, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे.

डॉ. हरभजनसिंग, एम्.ए.; पीएच्.डी., पंजाबी कवी व समीक्षक; प्रमुख, आधुनिक भारतीय भाषा विभाग, दिल्ली विद्यापीठ, दिल्ली.

डॉ. सौ. कमला श्री. हर्डीकर, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी., प्राध्यापिका व प्रमुख, जीवविज्ञान विभाग, देवचंद कॉलेज, अर्जुननगर (जि. कोल्हापूर).

श्री. मोही-उद्दीन हाजिनी, एम्.ए.; एलएल्.बी., प्राध्यापक, अरेबिक, एस्. पी. कॉलेज. श्रीनगर.

डॉ. ज. ना. हाटे, बी.एस्सी. (एंजिनिअरिंग); एम्.एस्.ए.ई. (यू.एस्.ए.); एम्.आय्.ई. (भारत); पीएच्.डी. (टेक्.) (मुंबई), सेवानिवृत्त प्राध्यापक, ऑटोमोबाईल एंजिनिअरिंग विभाग, व्हिक्टोरिया ज्युबिली टेक्निकल इन्स्टिट्यूट, मुंबई.

प्रा. म. द. हातकणंगलेकर, एम्.ए., प्रमुख, इंग्रजी विभाग, विलिंग्डन महाविद्यालय, सांगली.

कु. प्रतिभा दे. हातेकर, एम्.एस्सी. (होम सायन्स), वाई.

डॉ. एस्. के. हावनूर, एम्.ए.; पीएच.डी.; डिप्लिब.एस्सी., ग्रंथपाल व संशोधन, टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ फंडामेंटल रिसर्च, मुंबई.

प्रा. म. द. हेगिष्टे, एम्.एस्सी., प्राध्यापक, जीवरसायनशास्त्र विभाग, मिरज मेडिकल कॉलेज, मिरज.

श्री. अ. तु. हेरकळ, बी.ए. (ऑ.) मेणवली (ता. वाई).

प्रा. वा. रा. होनप, एम्.ए.; एलएल्.बी., प्राध्यापक, लॉ कॉलेज; वकील, पुणे.

प्रा. ब. ग. क्षीरसागर, एम्.एस्सी., प्राध्यापक व प्रमुख, वनस्पतिविज्ञान विभाग, विलिंग्डन महाविद्यालय, सांगली.

डॉ. श्री. गो. क्षीरसागर, जी.बी.व्ही.सी. (मुंबई); एम्.एस्. (अमेरिका), सेवानिवृत्त प्राचार्य, सहयोगी अधिष्ठाता व प्रमुख, प्राणिउत्पादन विभाग, बाँबे व्हेटरनरी कॉलेज, मुंबई.

डॉ. वि. रा. ज्ञानसागर, एम्.एस्सी.; पीएच्.डी. (नागपूर); पीएच्.डी. (विस्कॉन्सिन), सेवानिवृत्त प्राध्यापक व प्रमुख, वनस्पतिविज्ञान विभाग, नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

कला विभागातील अभ्यागत संपादक

श्री. य. के. ओतारी, बी.कॉम्. (ऑ.), चित्रकार, वाई.

श्री. मा. भि. कदम, चित्रकार, बावधन (ता. वाई, जि. सातारा).

श्री. ग. वि. खरे, चित्रकार, पुणे.

श्री. स. पां. खरे, वाई.

श्री. व. कृ. गोंधळेकर, आर्ट डायरेक्टर, फिल्मस अँड ड्रामा; कमर्शियल आर्टिस्ट, मुंबई.

श्री. सि. द. जमदाडे, मेकॅनिकल ड्राफ्ट्समन, वाई.

श्री. भ. ब. जाधव, बी.कॉम्. (ऑ.). बोपेगाव (ता. वाई, जि. सातारा).

श्री. शौ. म. डांगे, ए.टी.डी., तासगाव (जि. सातारा).

श्री. प्र. श्री. थिटे, बी.ए., चित्रकार, वाई.

श्री. ध. गे. ननावरे, मेकॅनिकल ड्राफ्ट्समन, पाडळी (ता. खंडाळा, जि. सातारा).

श्री. दि. शी. नेवसे, मेकॅनिकल ड्राफ्ट्समन, वाई.

श्री. भा. मो. पानसे, जी.डी.आर्ट (पेंटिंग आणि कमर्शियल); डी.टी.सी.; सेवानिवृत्त कमर्शियल आर्टिस्ट, कॉलेज ऑफ मिलिटरी इंजिनिअरिंग, पुणे.

श्री. पां. द. पारसनीस, जी. डी. आर्ट (पेंटिंग), कमर्शियल आर्टिस्ट, मुंबई.

श्री. ज्ञा. रा. फरांदे, मेकॅनिकल ड्राफ्ट्समन, वाई.

श्री. अ. श्री. बापट, जी. डी. आर्ट (कमर्शियल), पुणे.

श्री. वि. म. बारटक्के, सेवानिवृत्त ज्युनिअर असिस्टंट मॅनेजर, गव्हर्नमेंट फोटोझिंको ग्राफिक प्रेस, पुणे.

श्री. व. वि. सकुंडे, चित्रकार, वाई.

श्री. अ. ना. साठे, चित्रकार, वाई.

श्री. वा. रा. साळी. जी.डी. आर्ट (ड्रॉइंग आणि पेंटिंग), पुणे.

श्री. प्र. द. सुत्रे, बी.ए., चित्रकार, बार्शी (जि. सोलापूर).

कु. सु. भ. सुर्वे, चित्रकार, वाई.

ऋणनिर्देश

मराठी विश्वकोशाला अनेक संस्थानी व व्यक्तींनी अनेक प्रकारे साहाय्य केले. विशेषतः छायाचित्रे, रंगीत पारदर्शिका, नकाशे, वैज्ञानिक आणि तांत्रिक विषयांच्या आकृत्या इ. पुरवून किंवा त्यांचा वापर करण्यास अनुमती देऊन त्यांनी विश्वकोशास महत्त्वाची मदत केली. त्यांचा कृतज्ञतापूर्वक निर्देश पुढे करीत आहोत :

अखिल भारतीय गांधर्व महाविद्यालय मंडळ, मिरज.

अवर सचिव (माहिती), परराष्ट्र मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

ऑफिस ऑफ द इन्फर्मेशन, गव्हर्नमेंट ऑफ पापुआ न्यू गिनी, कोनेदोबा.

इंडो-अमेरिकन हायब्रीड सिड्स, बंगलोर.

एंड्रो-केम लॅबोरेटरी प्रा. लि., येवले (नासिक)

करोना साहू लि., मुंबई.

कार्यकारी अभियंता, पेंच प्रकल्प विभाग, नागपूर.

कुलगुरु, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

केंब्रिज विद्यापीठ, केंब्रिज, ग्रेट ब्रिटन.

केसरी-मराठी ग्रंथशाळा, पुणे.

खरे, जयंत, पुणे.

खेडा डिस्ट्रिक्ट को-ऑपरेटिव्ह मिल्क प्रॉडक्ट्स युनियन लि., आणंद (गुजरात राज्य).

गरवारे नायलॉन्स लिमिटेड, पिंपरी, पुणे.

गव्हर्नमेंट ऑफ व्हीबेक, कॅनडा.

गांगुली, अरुण; फोटोआर्टिस्ट, कलकत्ता.

चांदवडकर, स. वि., नासिक.

जिल्हाधिकारी, तिरुचिरापल्ली जिल्हा, तमिळनाडू राज्य.

जिल्हाधिकारी, पुणे जिल्हा (पुनर्वसन शाखा), पुणे.

जिल्हा माहिती अधिकारी, चंद्रपूर जिल्हा, चंद्रपूर.

जिल्हा माहिती अधिकारी, परभणी जिल्हा, परभणी.

जिल्हा माहिती अधिकारी, मेहसाणा जिल्हा, गुजरात राज्य.

प्रा. जोशी, डी. पी. मुंबई.

‘टाइम्स ऑफ इंडिया’ कार्यालय, मुंबई.

डायरेक्टर ऑफ इन्फर्मेशन अँड टूरिझम नं. ५, कर्नाटक राज्य, बंगलोर.

डायरेक्टर ऑफ इन्फर्मेशन अँड पब्लिक रिलेशन्स, केरळ राज्य, त्रिवेंद्रम.

डायरेक्टर ऑफ इन्फर्मेशन अँड पब्लिक रिलेशन्स, प. बंगाल राज्य, कलकत्ता.

डायरेक्टर ऑफ इन्फर्मेशन अँड पब्लिक रिलेशन्स, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

डायरेक्टर ऑफ इन्फर्मेशन अँड पब्लिसिटी, पंजाब राज्य, चंडीगढ.

डायरेक्टर ऑफ इन्फर्मेशन अँड पब्लिसिटी, राजस्थान राज्य, जयपूर.

डायरेक्टर ऑफ इन्फर्मेशन अँड पब्लिसिटी, हिमाचल प्रदेश राज्य, सिमला.

डायरेक्टर ऑफ इन्फर्मेशन, गोवा, दमण, दीव, पणजी.

डायरेक्टर ऑफ इन्फर्मेशन, जम्मू व काश्मीर राज्य, श्रीनगर.
डायरेक्टर, टूरिस्ट डिपार्टमेंट, पनामा.
डायरेक्टर, सेंट्रल वॉटर अँड पॉवर रिसर्च स्टेशन, खडकवासला, पुणे.
डेक्कन कॉलेज, पुणे.
तहसीलदार, कोपरगाव, जि. अहमदनगर.
तहसीलदार, पेण, जि. कुलाबा.
दत्त, सुनिल कुमार; फोटो जर् नॅलिस्ट, कलकत्ता.
दल्ला, मोहिंदरसिंग; प्राचार्य, गुरू नानक उच्च माध्यमिक विद्यालय, पुणे.
कै. दाते, धुंडिराजशास्त्री, पंचांगकर्ते, सोलापूर.
देशपांडे, अनिल रा., पुणे.
नॅशनल एरोनॉटिक्स अँड स्पेस अँडमिनिस्ट्रेशन, वॉशिंग्टन, अमेरिका.
नामजोशी, स. सि., पुणे.
पंजाब विद्यापीठ, चंडीगढ.
पंत, आप्पासाहेब, औंध पुणे.
पर्यटन संचालनालय, ब्रिटिश कोलंबिया, कोलंबिया.
पर्यटन संचालनालय, मध्य प्रदेश राज्य, भोपाळ.
डॉ. पुरंदरे, भा. नि., मुंबई.
पेठ, वामन हरी, मुंबई.
प्रतिभा अँडव्हर्टायझिंग, पुणे.
प्रभाकर आर्ट स्टुडिओ, पंढरपूर.
प्रसिद्धी संचालक, औरंगाबाद जिल्हा, औरंगाबाद.
प्राज्ञ पाठशाला मंडळ, वाई.
प्रेस इन्फर्मेशन ब्यूरो, भारत सरकार, नवी दिल्ली.
प्रेस लायब्ररियन, यूसिस, मुंबई.
फडके, कमलाकर गणेश, फोटोग्राफर्स अँड डीलर्स, कराड.
फोर ओशनस, ठाणे, जि. ठाणे.
बाटा इंडिया लि., कलकत्ता.
बारटक्के, वि. म., फोटोआर्टिस्ट, पुणे.
भारतीय राजदूतावास, पनामा, अँपार्तादो.
भारतीय ज्ञानपीठ, नवी दिल्ली.
डॉ. भालेराव, य. त्र्यं., वाई.
महाराष्ट्र अँसोसिएशन फॉर द कल्टिव्हेशन ऑफ सायन्स, पुणे.
महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, मध्यवर्ती कार्यशाळा, दापोडी, पुणे.
महाराष्ट्र स्टेट बोर्ड ऑफ ऑल इंडिया मॅन्युफॅक्चरर्स ऑर्गनायझेशन, मुंबई.
महालिंगम्, ई. एस्., मुंबई.
माहिती व नभोवाणी मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.
माळी, अनिल शं., फोटोआर्टिस्ट, मुंबई.
माळी, जगदीश, फोटोआर्टिस्ट, मुंबई.
माळी, शं. तु., फोटोआर्टिस्ट, मुंबई.

मुजावर, कोंडिबा हुसेन; चिंचणी वांगी, जि. सांगली.
रयत शिक्षण संस्था, सातारा.

राजदूतावास, जर्मन डेमॉक्रॅटिक रिपब्लिक, नवी दिल्ली.
राजदूतावास, पॅराग्वाय, टोकियो, जपान.
राजदूतावास, पॅरामॅरिबो, सुरिनाम.
राजदूतावास, पेरू, नवी दिल्ली.
राजदूतावास, पोर्तुगाल, नवी दिल्ली.
राजदूतावास, रॉयल नेदर्लंड्स, नवी दिल्ली.
डॉ. रैना, मोतीलाल; इंग्रजी विभाग प्रमुख, पुणे.
लार्सन अँड टुब्रो लि., मुंबई.
वरिष्ठ साहाय्यक, प्रसिद्ध संचालक, जिल्हा माहिती कार्यालय, पुणे.
वाटवे बापू; पुणे.
वाणिज्य दूतावास, इटली, मुंबई.
वाणिज्य दूतावास, जपान, मुंबई.
वाणिज्य दूतावास, जर्मन डेमॉक्रॅटिक रिपब्लिक, मुंबई.
वाणिज्य दूतावास, फ्रान्स, मुंबई.
वॉलेस फ्लोअर मिल्स लि.; मुंबई.
कै. विजयकर, एम. व्ही.; फोटोआर्टिस्ट, मुंबई.
विभागीय गहू गेरवा संशोधन केंद्र, महाबळेश्वर.
शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.
श्रीसमर्थ सेवा मंडळ, सज्जनगड-परळी, जि. सातारा.
संजय फोटो स्टुडिओ, वाई.
संपादक, योजना (मराठी) पाक्षिक, मुंबई.
सरदेसाय, मनोहरराय; मडगाव, गोवा.
सोमशेखर, के. जी.; फोटोग्राफर्स, बंगलोर.
सोळस्कर, व्ही. बी.; फोटोआर्टिस्ट, मुंबई.
स्विस नॅशनल टूरिस्ट ऑफिस, झुरिक.
हाफकिन इन्स्टिट्यूट, परेल, मुंबई.
हायकमिशन ऑफ ऑस्ट्रेलिया, नवी दिल्ली.
हिंदुस्थान अँटिबायॉटिक्स लि., पिंपरी, पुणे.

मराठी विश्वकोशात वापरलेल्या संक्षेपांची यादी

मराठी संक्षेप

अक्र.	अनुक्रमांक	पू.	पूर्व
अनु.	अनुवाद/अनुवादक	बं.	बंगाली
अश.	अश्वशक्ती	म.	मराठी
अँपि.	अँपिअर	म. भा.	मराठी भाषांतर
आ.	आकृति	म. शी.	मराठी शीर्षकार्थ
आं.ए.	आंतरराष्ट्रीय एकक	मायअँपि.	मायक्रोअँपिअर
आवृ.	आवृत्ती	मि.	मिनिट
इ.	इत्यादी	मिअँपि.	मिलिअँपिअर
इं.	इंग्रजी	मिग्रॅ.	मिलिग्रॅम
इं. भा.	इंग्रजी भाषांतर	मिमी.	मिलिमीटर
इं.शी.	इंग्रजी शीर्षकार्थ	मिलि.	मिलिलिटर
इ. स.	इसवी सन	मी.	मीटर
इ.स.पू.	इसवी सन पूर्व	मृ.	मृत्यू
उ.	उत्तर	मेवॉ.	मेगॅवॉट
उ. अश.	उपयुक्त अश्वशक्ती	म्युग्रॅ.	मायक्रोग्रॅम
उदा.	उदाहरणार्थ	रा. सं.	रासायनिक संघटन
क.	कन्नड	लॅ	लॅटिन
कॅ	कॅलरी	लि.	लिटर
कॅमू.	कॅलरीमूल्य	वा. दा.	वातावरणीय दाब
कार.	कारकीर्द	वॉ.	वॉट
किकॅ.	किलोकॅलरी	वि. उ.	विशिष्ट उष्णता
किग्रॅ.	किलोग्रॅम	वि. गु.	विशिष्ट गुरुत्व
किमी.	किलोमीटर	व्हो.	व्होल्ट
किमी. ^२	चौरस किलोमीटर	श.	शके
किवॉ.	किलोवॉट	सं.	संस्कृत
किवॉ. ता.	किलोवॉट तास	संपा.	संपादक/ संपादित
°के.	केव्हिन तापमान	संव.	संवत्
क्र.	क्रमांक	संक्षे.	संक्षेप
ख्रि. पू.	ख्रिस्त पूर्व	सस.	समुद्रसपाटी
गु.	गुजराती	सु.	सुमारे
ग्रॅ.	ग्रॅम	से.	सेकंद
घ. मी.	घन मीटर	°से.	सेल्सिअस तापमान
घ. सेंमी.	घन सेंटिमीटर	सेंमी.	सेंटिमीटर
चौ. किमी.	चौरस किलोमीटर	सेंमी. ^२	चौरस सेंटिमीटर
चौ. सेंमी.	चौरस सेंटिमीटर	सेंमी. ^३	घन सेंटिमीटर
ज.	जन्म	हिं.	हिंदी

द.
प.

दक्षिण
पश्चिम

हि.
हे.
हेलि.

हिजरी
हेक्टर
हेक्टोलिटर

इंग्रजी संक्षेप

Comp.	Compiled/Compiler	Trans.	Translation/Translator
Ed.	Edited/Editor	Vol./s	Volume/s

विशेष सूचना : विवेचनाच्या प्रवाहात आलेला शब्द हा अन्यत्र आलेल्या नोंदीचा निदर्शक असेल, तर तो शब्द ⇨ अशा चिन्हाच्या पुढे तिरपा दर्शविलेला आहे. एखाद्या नोंदीतील विशिष्ट मजकुराशी विषयदृष्ट्या निगडित अशी दुसरी नोंद निर्दिष्ट करताना कंसात [→] असे बाणचिन्ह वापरून त्यापुढे त्या नोंदीचे नाव दिले आहे.